

SEYİR DEFTERİ

İnsan Hakları Mücadelesinde Bir Ömür: ŞABAN DAYANAN

İnsan Hakları Mücadelesinde Bir Ömür: ŞABAN DAYANAN

1 Şubat 1968 tarihinde Siirt'in Eruh ilçesi Kuşdalı köyünde doğdu. Ailesi 1969 yılında şehir merkezine, 1974 yılında ise Mersin'e göç etti. 1979 yılında Mersin Gazi Lisesi'ne kaydını yaptırdı ve burada öğrenci örgütlenmesinin içinde yer aldı.

1980'deki askeri darbeden birkaç ay sonra gözaltına alındı. 90 gün sonra komünizm propagandası yaptığı gerekçesi ile askeri mahkeme tarafından tutuklandı ve 27 ay tutuklu kaldı.

Yoğun bir biçimde işkenceye maruz kaldığı gözaltı döneminde, küçük yaşına rağmen çocuk tutuklulara tanınan haklardan yararlandırılmadı, sağlığının bozulmasına karşın tedavi görmesine izin verilmedi.

Tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılmasının sonrasında yaşadığı polis baskısı nedeniyle ailesi ile birlikte 1985 yılında İstanbul'a taşındı. Aynı yıl amatör olarak fotoğrafçılığa ilk adımını attı. Kısa süre sonra profesyonel olarak fotoğrafçılık yapmaya, bazı çevreci ve muhalif gazetelere yazılar yazmaya başladı.

Gazetecilik faaliyetlerini sürdürürken defalarca polis şiddetine maruz kaldı, hakkında çeşitli gerekçelerle davalar açıldı.

1989 yılında İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi'ne üye oldu ve iki yıl kadar sonra derneğin Denetleme Kurulu üyeliğine seçildi. Sonraları İHD'de Yönetim Kurulu Üyesi ve Marmara Bölge Temsilcisi olarak görev aldı. Bu görevleri sırasında da hakkında çok sayıda dava açıldı. Ölüm tehditleri aldı; İHD İstanbul Şubesi'ne yapılan silahlı saldırıda elinden yaralandı. Bu nedenlerle Uluslararası Af Örgütü tarafından hakkında 4 defa acil eylem çağrısı yapıldı.

1991 yılında birçok muhalifin içinde yer aldığı *Demokrat Muhalefet* adlı dergide çalışmaya başladı.

1992 yılı Aralık ayında İnsan Hakları Derneği'nin gözlemcisi olarak gittiği bir basın açıklaması sırasında polisin saldırısına uğradı, gözaltına alındı ve işkence gördü. Adli Tıp Kurumu'nca işkenceye maruz kaldığı belgelendi.

1999-2000 yıllarında Çağdaş Gazeteciler Derneği'nin İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu Üyeliği'ni yaptı.

2002 yılında ABD ve müttefiklerinin Irak'a saldırısını engellemek için düzenlenen uluslararası barış kervanı ile yola çıkarak Bağdat'ta "İnsan Kalkanı" eylemlerine katıldı, fotoğraf çekti ve yurtiçinde barış sergilerine katıldı.

Çok sayıda kişisel fotoğraf sergisi açtı ve birçok karma fotoğraf sergisinde yer aldı. İnsan hakları konulu 200'e yakın fotoğraf gösterisi yaptı.

Türkiye ve yurt dışındaki birçok sivil toplum kuruluşu tarafından gerek gazetecilik, gerek fotoğrafçılık, gerekse de insan hakları aktivistiği nedeniyle defalarca ödüllendirildi.

2008-2011 yılları arasında Tütün Depo'sunda çalıştı. 2009 yılında DEPO'nun kuruluşunda yer aldı ve kuruma karakterini verenlerden biri oldu.

12 Eylül döneminde gördüğü işkencelerin sebep olduğu ve ömrü boyunca çekmek zorunda kaldığı epilepsi hastalığı nedeniyle 24 Temmuz 2011'de aramızdan ayrılan Şaban Dayanan, Nurten'in eşi, Taylan ve Havin'in sevgili babasıydı.

SEYİR DEFTERİ

İnsan Hakları Mücadelesinde Bir Ömür: Şaban Dayanan

21 Temmuz-4 Ağustos 2012 / Tütün Deposu

Bu sergi, Şaban'ın aramızdan ayrılışının ilk yılı dolarken hazırlanmaya başladı.

Maksadımız belliydi:

Kısa misafirlikten geriye bir şeyler kalacaksa eğer, bunlar arasında ewel gidenlerin arkada kalanlara hatırlattıkları şeyler önemli yer tutar. Şaban'ın bize hatırlattıklarından biri, insan haklarının kararlı bir savunucusu olmaktır. Diğerleri ise eşit, adil, savaşı, sömürsüz bir dünya için ezilenlerin mücadelesine foto-aktivist olarak katkı sağlamaktır.

Beş bölümden oluşan sergideki fotoğrafların önemli bir kısmı Şaban'ın 1990'lardan bu yana tanıklıklarını gösteriyor.

Hak mücadelelerine çevirdiği kamerası, çarpıcı bir haber dili kurarak olayları gündeme taşımaya çalışırken, her bir olayın yerleştiği bağlamı, olguyu ve kavramsal uzantısını da hakkıyla bilen bir belgeselci tavrını yansıtıyor.

Arkadaşımız, fotoğraflarını alternatif medyanın ortaklaşa kullanımına açtığı gibi, çeşitli kampanyalarda yaygın olarak kullanılmasını da sağlayarak foto-aktivist kimliğini oluşturdu. Bu fotoğrafları aynı zamanda hafızamızı her daim diri tutmak için; Kürtler, işçiler, Cumartesi Anneleri, ezilenler, sömürülenler, ayrımcılığa uğrayanlar ve erişebildiği dünyanın hak mücadelelerinin hepsini, gözden ırak olmasınlar diye çekti.

İnsan Hakları Mücadelesinde Bir Ömür: Şaban Dayanan / Seyir Defteri sergisinde ayrıca bazen bir insan hakları savunucusu, bazen bir gazeteci, bazen sevgili ve baba kimlikleriyle onlarca fotoğrafçı tarafından kaydedilmiş Şaban Dayanan portreleri de yer alıyor.

Yine bu sergide Şaban Dayanan hakkında yazılmış ve hatta çizilmiş belgeler, haberler bulunuyor. Mücadelesine tanıklığımızı güçlendirecek bu belgeler, onun kaleme aldığı bazı haber ve makalelerle yan yana görülüyor.

Sergide fotoğrafların yanı sıra Şaban Dayanan tarafından çekilen Aram Dikran belgesel filmi de izleyicilerle paylaşılıyor.

Şaban Dayanan'ın Seyir Defteri'nin belli bölümlerine tanıklık etmiş fotoğrafçı dostları tarafından kaydedilen, Türkiye'nin yakın dönem insan hakları tarihinin satır başlarını oluşturan fotoğraflar ise serginin son bölümünü oluşturuyor.

Şaban'ın Seyir Defteri olan bu sergi, her şeyden önce, sevgili dostumuzun gönlümüzden ırak olmayacağını söylemenin bir yolu.

Sergide fotoğrafları bulunan fotoğrafçılar:

Ahmet Şık, Alaattin Timur, Ali Öz, Cevahir Buğu, Fatih Pınar, Gençler Yurttaş, İhsan Kaçar, Mehmet Kaçmaz, Mehmet Özer, Nihat Karadağ, Özcan Yaman, Özcan Yurdalan, Paşa İmrek, Serra Akcan, Tolga Sezgin, Umut Kaçar, Volkan Doğan, Yücel Tunca, Zeynep Kuray.

Fotoğraflar: Şaban Dayanan

